

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Félévre . . . 5 » — »
Negyedévre . . . 2 » 50 »
Egy óra . . . — » 85 »
Egyes szám ára 4 kr.

Kiadóhivatal:

PÉCSETT, Mária-utca 1. sz.
a kir. ítélőtábla épületével szemben.

hová az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

PÉCSI FIGYELŐ

POLITIKAI NAPILAP.

Szerkesztői iroda:

PÉCSETT, Mária-utca 1. sz.
a kir. tábla átellenében,
hová a lap szellemi részé-
illető minden közlemény in-
tézendő.

Kéziratot vissza nem adunk.

Hirdetéseket

a kiadóhivatal vesz föl.

Láncra vert gondolatszabadság.

Pécs, 1897. szeptember hó 1.

Bizony ezer szerencse, hogy 1848-ban a nyomdászat már fel volt találva, mert ha a negyvennyolcadiki sajtótörvény világosan ki nem mondaná, hogy a szabad gondolatközlés eszközei közé tartozik a nyomda, meg a könyvnyomda is, a mi szabadelvű kormányunk olyan policiális megszorításoknak vetné alá a nyomdákat, a melyek teljesen illuzoriusokká tennék a szabadsajtót.

Legalább erről tesz tanuságot az „Országos Telefon Hirmondó“ részére a napokban kiadott engedélyokmány. A modern haladásnak egyik legszebb vívmánya, a távbeszélő, szintén be lett vonva az emberi gondolatok közlésének és terjesztésének eszközei körébe s hazánk fővárosa volt az első, hol testet öltött a jövő század csudáiról írók fantáziájának egyik legkedvesebb terméke: a telefon-ujság, amely lényegileg, jogi és társadalmi természetére nézve teljesen egyez a sajtótermékekkel, a nyomtatásban megjelenő ujságokkal.

A „Telefon Hirmondó“ a villamos távbeszélő segítségével, a nyomtatott ujságok könyv- vagy könyvnyomda útján sokszorozott példányokban közlik az emberi gondolatot a közönséggel; a mikor tehát az 1848-iki törvényhozás a gondolat közlését és terjesztését szabadnak jelentette ki, a dolog természetéből következik, hogy ennek

a szabadságnak ki kell terjeszkednie a gondolatközlés minden nemére, tekintet nélkül annak mechanikai eszközeire.

Aki a törvény szellemének szabadelvű felfogásából indul ki, az nem fogja a gondolatközlés szabadságát csupán a nyomdászat termékeire szorítani azért, mert a negyvennyolcadiki törvény csak a sajtó útján való közlést nyilvánította szabadnak, a melynek eszközei a nyomda, könyvnyomda és metszés. A 48-as törvény intenciója nem lehetett és nem is volt más, mint a gondolatközlést általában szabaddá tenni s a nyomdát, könyvnyomdát és metszést csak azért sorolta fel, mert akkor az egy helyen együtt nem levőkkel való tömeges közlésnek más eszközeit nem ismerték.

Ebből a felfogásból indultak ki korábbi kormányaink is, a mikor az autográf, hektográf, fotograf útján sokszorosított közleményeket vagy képes ábrákat szintén a sajtótörvény rendelkezései szerint bírálták el, dacára annak, hogy a 48-as törvény ezeket sem említi, sőt a „Telefon Hirmondó“ közleményeit sem vetették rendőri cenzura alá.

A kiválóan „szabadelvű“ Bánffy-kormány azonban felhasználta azt az alkalmat, hogy a budapesti „Telefon Hirmondó“ vállalatát országossá tenni akarta s az erről kiállított engedélyokmányban a gondolatközlésnek ezt a nemét valóságos muszka rendőri felügyelet alá helyezte.

Nem beszélünk itt azokról a rendelkezésekről, a melyek a távbeszélő által való gondolatközlés sajátos természetéből kifolyólag szükségesek arra, hogy az a gondolatközlés a sajtótermékekhez hasonlóan ellenőrizhető s a netáni visszaélések megtorolhatók legyenek. Erre nézve azonban teljesen elegendő, ha a vállalat arra köteleztetik, hogy a „Telefon Hirmondó“ által közlendő hírek leirassanak s az értük felelős személy által aláírva a kir. ügyészségnek beküldessenek.

De a kormány a gondolatközlés ez új neménél, a melynél a törvény betűje nem köti, nem elégszik meg ezzel az elővigyázati rendszabállyal, hanem teljesen bilincsekbe veri a villamos szárnyakon repülő gondolatot, a mikor a közléseket tartalmazó lapokat a belügyminiszteriumhoz, a pénzügyminiszteriumhoz, a honvédelmi miniszteriumhoz és a cs. és kir. hadtestparancsnoksághoz (!) is beküldetni rendeli; a mikor hamis vagy könnyelmű hírek terjesztéséért és izgatásért közigazgatási büntetést rendel; a mikor kötelezi a vállalatot, hogy híreket általa kívánt alakban tegyen közzé s ennek ellenőrzésére állami közeget küld a vállalat nyakára s amikor a felelős üzletvezető alkalmazásához kormányhatósági, munkatársak fogadásához pedig rendőri engedélyt ír elő.

Hát nem muszka állapotok ezek? Mi

A „Pécsi Figyelő“ tárcája.

A pécsi iparos-tanonciskola keletkezése és fejlődési mozzanatai.

— A »Pécsi Figyelő« eredeti tárcája. —

A »Ratio Educationis« név alatt ismeretes »Mária Terézia«-féle nevelési és tanulmányi szabályzat értelmében megalakul Pécsen is 1777-ben az ugynevezett normális iskola, melylyel kapcsolatban néhány évvel később egy rajziskola is megnyitott.

Az 1786. évi június 6-áról találjuk a budai helytartó tanácsnak Jankovits gróf által aláírt egy németnyelvű rendeletét, mely szerint Ó Felsége rendelkezése folytán mindazon iparostanoncok, kik iparáguk tökélyesbítését a rajzművészet által nyerhetik el, csak az esetben szabadíthatók fel, ha írásos bizonyítvánnyal igazolják, hogy a rajziskolát — legalább egy éven át ünnep- és vasárnapokon szorgalmasan látogatták. E rendelethez csatolva van azon iparágak jegyzéke is, melyeknek tanoncai a rajziskolát látogatni kötelesek; egyben felhivatnak a kir. városok, hogy az iparosokat ez irányban kitanítsák.

Ugyanez évben találunk két sürgető rendeletet, melyekkel a tankerületi főigazgató, Nitzky Adolf gr. felhivatik jelentéstételre, tan-

kerületében mely nemzeti iskolával kapcsolatban léteznek már rajziskolák és ha igen, be vannak-e rendezve, ki által, szóval milyen állapotban vannak. Ezen és minden e tárgyra vonatkozó későbbi rendeletből kitűnik, hogy az iparostanoncok oktatása leginkább csak a rajztanításra terjedt ki.

Pécsen az ilyen rajziskola 1788-ban keletkezett, mert ez évben lett Buk József Ó Felsége által rajztanítónak kinevezve és 300 frt fizetése a pécsi sóhivatalnál utalványozva. Milyen volt e rajziskolák szervezete és miből állott felszerelése, a rendelkezésre álló okmányokból határozottan nem igen állapítható meg, miután az erre vonatkozó szabályzat, mely »Wie die Zeichenklassen der Normal-schulen in den k. k. Städten beschaffen sein sollen« cím alatt irányadóul kibocsátva lett, a levéltárban fel nem található. Annyi azonban mégis megállapítható, hogy a felszerelés a kir. városoknak tétetett köteleességévé, melyek azt azonban nem igen vették komolyan, legalább arra enged következtetni a tíz éven át az évi kimutatásokban ismétlődő panasz, hogy a legszükségesebb tanszerek is hiányoznak. A minta rajzlapokat a helytartótanács adta, de ezek sem voltak kielégítőek, amint az a tanulók rajzaira évenként adott bírálatokból kitűnik.

Körülbelül mit rajzoltak e rajziskolákban, következtetni lehet egy jegyzékből, melyben a tanító néhány mintarajzlap beszerzését kéri.

Kért ugyanis mértani testeket és situation terveket az alaptanulmányokkal (Anfangsgründen); az építészeti szakkból az oszloprendet (Säulenstellung) és minden rendhez az ajtókat, ablakokat, kandallókat, keresztmetszetet (Umriss) fényben és árnyékban, továbbá egyszerű polgári épületterveket, alaprajzokat és keresztmetszeteket kislapokban, levéldisztményt (Laubwerke) nagyobb lapokon, levéldisztmény kis lapokon alaprészletekkel, virágrajzokat nagy lapokon és virágrajzokat kis lapokon, mint egyes virágrajzok. Használtak végre rézmetseteket és sok egyebet is mintakul, de ezeket egy izben mint eredeti mintákat (Originalien) eltiltották és csak oly célból engedték ügyesebb tanulóknak bemutatni, hogy azokból gondolatokat merítsenek.

Ez intézetekre kezdetben Bécsből gyakoroltak befolyást és érdekes a budai helytartótanácsnak 1787. évi aug. 16-ról kelteztett egy rendelete, melyben értesíti a pécsi tankerület főigazgatóját, hogy Ó Felsége rendre utasította Schmutzert, a bécsi rajziskola igazgatóját, a miért ez még mindig arrogálja magának a magyar rajziskolákra való befolyást, mely meg nem illeti; egyben elrendeli, hogy a rajztanítók ezentúl a politikai helyi hatóság alá rendeltetnek; mindazonáltal a befolyás a későbbi időben sem szűnt meg teljesen, mert a helytartótanácsnak egy 1788-ban, szeptember 5-én kelt leirata elrendeli, hogy az eredeti (Originalien) vagy mintarajzok, melyek a ta-

köze a hadtestparancsnokságnak a telefonközleményekhez; talán még haditörvényszéki is felelősségre lesz vonható a nyilvánosság közege? Aztán mi joga terjeszti ki a kormány a közigazgatási elítélést muszka mintaképe után az izgatás megbüntetésére? Hát a „könnyelmű hírek” terjesztése mi akar lenni? Ez még a Protzman szótárában sem volt benne. Semmiféle magyar büntető törvény nem ismeri a büntetendő cselekmények között a könnyelmű hírek terjesztését, ami öntetójogilag a legnagyobb abszurdum is lenne, mert ugyan hol van az a határ, mely a hírközlést könnyelművé minősíti? Ez a legbrutálisabb önkénynek valóságos Pandora szelencéje lenne.

Arrol is bölcsen gondoskodik a kormány, hogy általa inspirált tendenciózus hírek röppitessenek a közönség közé oly alakban, mintha azok nem tőle, hanem a nyilvánosság független közegétől származnának; mert neki már nem elég az általa fizetett félhivatalos sajtó, hisz annak ugysem hisz senki, felhasználja tehát a „Telefon Hirmondó”, hogy annak közleményei közé becsempészhesse a maga gyártmányait, remélve, hogy a közönség ebben az alában nem ismer rájuk s így majd csak beveszi a maszlagot.

A „Telefon Hirmondó” egész személyzetét pedig rendőri felügyelet alá helyezi úgy, hogy aki ezen az uton kívánja szolgálni a nyilvánosságot, először is a kormánynál, meg a rendőrségnél lesz kénytelen magát behízelegni s bebizonyítani, hogy egyedül üdvözítő szent evangéliumának csak a kormány akaratát tartja, mert különben alkalmaztatásához nem kapja meg a legkegyelmesebb jóváhagyást.

Ime ez a képe annak a gondolatközlési szabadságnak, amely ideálként lebeg a Bánffy-kormány szeméi előtt s amelyet megvalósított a távbeszélőn továbbított hírszolgálat szemből, de amely a nyomdapestekkel sokszorosított gondolatközlésre is

nulóknak utánzásra kiadatnak, minden iskola részéről közvetlen a magas kir. magyar és erdélyi udvari kancelláriának felterjesztendők, a tanulók rajzai azonban minden félév végén a magas helytartótanácsnak (Landesstelle) az illetékes hatóság útján beküldendők. A tanulók rajzait azután mindig a bécsi képzőművészeti akadémia tanárai bírálják el s a részletes bírálat mindenkor írásban kiadott az egyes iskoláknak.

A pécsi rajzokra a bírálat többnyire kedvező s a bírálók azon reményüknek adnak kifejezést, hogy ez intézetben a kitűzött cél valószínűleg el fog éretni. A minta-rajzlapokat is Bécsből kapták az iskolák, de meg volt engedve, hogy a rajztanítók is készíthetnek ilyeneket. Buk József pécsi rajztanító is készített ilyen minta-rajzlapokat, a melyekre nézve a bécsi képzőművészeti akadémia építészeti iskolája megjegyzi, hogy ezek minden tekintetben rendesek és célszerűek, megfelelő szabályok és alapelvek szerint szorgalmasan és tisztán vannak rajzolva, mint a hogy azok a bécsi akadémiában taníttatnak, ahol Buk József is végezte tanulmányait és azokat el-sajátította. — A hozzácsatolt magyarázatokra nézve azonban megjegyzi az igazgatóság, hogy azokban a helyesírásra nézve nagyon sok a kívánni való.

Milyen volt azonban az iparostanoncok rajzoktatásának eredménye, arra nézve bő

kiterjeszteni lelke egyik leghőbb vágyát képezi.

A kezdő lépések erre az u. n. sajtókihágások rendőri elbírálása s a hírhedt 16-ik §. által már megtétettek; a gondolatközlés szabadságának hátyáján rés van már ütve; most már nem sok kell hozzá, hogy az egész sajtótörvény az „Országos Telefon Hirmondó” engedélyokmányának mintájára kodifikáltassék.

A kivándorlás ellen.

(Miniszteri leirat.)

Pécs, 1897. szept. hó 1

Azoknak a lelketlen ügynököknek az üzelmé, akik csábos ígéretekkel arra bírják a nép hiszékenyebb részét, hogy a lába alól adja el az örök földet és vándoroljon ki Amerikába, ismeretes eléggé azokból a leírásokból, amelyek az Amerikába vándorolt magyar-honiak sorsát ecsetelik. De ezek a leírások lapokban jelennek meg és a lapok nem jutnak el a nép azon rétegéhez, amely még oly hiszékeny, hogy az ügynökök csalogató meséinek gyermekesen felül, ellenben az ügynökök eléggé életrevalóak arra, hogy az egyszerű emberek között elterjesszék az amerikai tájak népies leírását. A leírásokhoz képek is vannak mellékelve. Tejjel-mézzel folyó kanaánt mutatnak be a népies könyvecskék és a porciózó magyar azon hiszemben, hogy a másik világrészen minden nélkül is megél, ha ideje korán föl nem világosítják, lépze meg a kivándorlási szédelőgöknök.

A belügyminiszter most leiratban hívja föl a törvényhatóságokat, hogy a kivándorlási ügynökök által terjesztett nyomtatott maszlag hatását ellensúlyozni kell az által, hogy a népet föl kell világosítani az amerikai viszonyokról. Iratlan erdőket kell ott megmunkálni. Éveken át csak gyengén mutatkozik a termés, de ha mutatkozik is valamennyi, az értéke nagyon csekély. Aztán a szerencsésekkel kell versenyezni, akik sokkal munkabiróbbak és igénytelenebbek.

A belügyminiszteri leirat, amely megérkezett Pécs város törvényhatóságához, a következő:

Az egyesült államokban nagyszámu olyan társulat létezik, mely ügynökségei által mindent elkövet, hogy Európából különösen a

felvilágosítást nyújtanak a bécsi képzőművészeti akadémia egyes bírálati, de különösen tájékoztat ez intézetnek egy kimerítő, az összes ipari rajzoktatásra kiterjedő bírálat, melyből tájékozásul a következőket mutatom be: — Mily kevéssé megfelelő az eddigi előmenetel majdnem minden rajziskolánál, arról a több évi bírálat folytán szerzett meggyőződés már arra enged következtetni, hogy az ügy iránt mutatott ily érdeklődés mellett a jövőben sem várható jobb. Évek óta megjegyztetik, hogy a legtöbb beküldött rajz az augsburgi és más nem különb rézmetszetek másolatai és hogy ezek, de a többi is minden rendszer nélkül egymásutánban, alap, izlés és szabály nélküli összehordott chaost képeznek. A tanoncok rajzai között előfordulnak diadalkapuk, színházak, szökőkutak, nagy oltárok, paloták, távlati rajzok, várak, gépek, melyek a tanulók, de egyáltalában az iskolák körét meghaladják, azoknak hasznára nem lehetnek, de a tanítóknak sem lehet erről fogalmuk, mert megelégszenek, hogy a tanulók azokat fáradsággal és mégis minden haszon nélkül utánrajzolják. Ily tárgyak lerajzolása már csak azért is haszon nélküli, mert az építészet, mértan és mechanika minden részéből érettebb ismereteket feltételeznek és az azokhoz szükséges tantételek, szabályok és alaprajzok előbb sehol sem fordulnak elő, de elő sem fordulhatnak, mert ez iskolákra

tőkével rendelkező földmivéseket kivándorlásra és ingatlanok megszerzésére bírja.

E célból az említett társulatok egyes vidékekre felhívásokat, néha képes ismertetések küldözgetnek, melyek egyrészt az igazságnak ugyan némileg megfelelő leírását nyújtják az ajánlott gyarmatoknak, másrészt azonban számos oly körülményt hallgatnak el, melyek a tényleges viszonyokat egészen más színben tüntetik fel.

Igy ha azt tartalmazzák, hogy a kérdéses földterületek a mellett, hogy termékenyek, víz és vadban nagy a bőség, a való tényeknek megfelel; arról azonban már hallgatnak, hogy ezen területek legtöbb esetben öserdőköl állanak, melyek kiirtandók és nehezen mivelendők, hogy két-három év múltán a kenyeret szűken megteremjék; — hogy közelben semmiféle mellékfoglalkozásra kilátás nincsen, hogy a kivándorlóknak szerencsen munkásokkal kell versenyezniök, kikkel szemben pedig a versenyt felvenni nem képesek, hogy a fa használható ugyan, hogy a vad csak épp arra való, hogy a háziállatokat pusztítsa.

Ilyesmiről, vagy csak ezekhez hasonló hátrányos körülményekről nem szól az ismertetés, nem terjeszkedik ki annak megemlítésére sem, hogy Amerikában, éppen úgy mint mindenütt a mezőgazdasági viszonyok, különösen az alacsony terményárak miatt szerfelett nyomasztók.

Ezen képes ismertetések tehát csak arra való, hogy a kivándorlókat a végromlásba juttassák anélkül, hogy az említett társulatok a kárvallottaknak kárpótlást, ugy védelmet biztosítanának.

Igy számos eset van rá, hogy az országból kivándoroltak 1—1½ évi erős munka és nehéz viszonyok között néhány ezer frtnyi tőkéjüket a jelzett körülményeknél fogva elvesztvén tönkrementek.

A belügyminiszteri leirat végül felhívja a törvényhatóságokat, hogy intézkedjék, miszerint a fentebbi adatok a lakosság körében, különösen ott, hol kivándorlási mozgalom észlelhető, a lehető legszélesebb körben közzétételük s a kivándorolni szándékozók a reájuk várakozó veszélyekre a hatósági közegek által külön is figyelmeztessenek.

Vidéki hátralekosainkat tisztelettel kérjük, sziveskedjenek hátralekaikat mielőbb beküldeni.

nézve terjedelmesek volnának, a mihez még az is járul, hogy mind e dolgok a legroszabb izléssel vannak kiválasztva s így nemcsak, hogy alap és haszon nélküliek, de a tanulók izlését még meg is rontják. De a szakadatlan intelmek dacára mégis mindig ugyanazon rajzok küldetnek be, sőt nem ritkán rosszabbak is, a miből az következtethető, hogy az iskolák nem rendelkeznek célszerű mintarajzokkal, abból pedig, hogy a különböző rézmetszetekből is a legsilányabbakat választják ki, még az tűnik ki, hogy náluk is hiányzik az alapos, rendszeres képzés és minden jó izlés.

A tárgyak, melyek a jó izlés előkészítésére és az általános haszon érdekében ez iskolákban a rajzoktatáshoz felveendőek volnának, tartoznának: az építészeti alaptanulmányai, mértani síkok és testek rajzolása, mérése és kiszámítása, az oszlopok, ívek, állások, egyszerű falusi templomok, vidéki városokban lelkész- és iskolaépületek, arányos uri és polgári lakházak, különböző gazdasági épületek, mint tanyák, magtárak, parasztházak, korcsmák, istállók és gyarak, azután különböző az építészeti és más az életben szükséges iparágak körébe vágó mintákat, mint ékitmények festők, szobrászok, asztalosok, lakatosok, fazekasok, kőfaragók, rézöntők, ezüstművesek, részére, továbbá különböző antik-ékitményeket és virágokat, melyek sokféleképen alkalmazhatók és melyek pl. leendő művészek,

Hirek.

Pécs, 1897. szept. 1.

A menyecske.

Nagy tekintélyre vergődött nálunk az első emeleti folyosó a városházán, a hol a rendőrkapitányság szobái vannak. Itt intézik el az ügyesbajos embernek minden irányban való panaszát.

Jönnek-mennek az emberek, illetőleg hozzák és viszik őket az apostolok lován nyargaló rendőrök, akik oly könnyedén pöndörítik a kapitány ur elé a vádlottat, mint valami pörgetyűt.

Hát a rendőrkapitány elé ma délután becsoszog egy szigetkülvárosi magyar, maga előtt tessékélvén be az oldalbordáját.

— Panaszkodással élek tekintetes kapitány ur.

— Csak adja elő röviden.

— Hát kérem — kezdi a szót okosan egymásba füzögetni a magyar — evvel az asszonyval tavaly kukoricakapaláskor összeszövetkeztem a tagon. Mivel pedig olyan telemás ember vagyok, hát olyant gondoltam, hogy ez a fehércseléd összepászolna akkuratósan az özvegyesémmel. Ugy is lett, hogy egy fűdel alá törődünk télire.

— Csak a dologra!

— Hát aztán most aratáskor elkacsálódott a szomszéd fiával, a ki most gyűtt haza a katonáskodásból. Megtapogattam kicsit érte, de megint csak összeszűrte a levét avval az legénynyel. Megbotoltam, megkontyoltam, de hijába, mert nagyon szerelmes az asszony. Azért gyűttem hát, hogy a tekintetes ur tegyen igazságot a dologban.

— Mit akar?

— Válasszon szét bennünket a tekintetes ur.

— Meg vannak esküdvé?

— Dehogyan vagyunk, csak úgy összeszövetkezünk isten-kegyelem nélkül.

— Talán a közös szerzeményen nem tudnak megosztzkodni?

— Nem szöröztünk mi kérem semmit a világon. Ami volt is a napszámból, hát elmaradt tőlünk a télen.

— Ha így van a dolog, szétmehetnek, amikor tetszik.

— Igazán? — mondja a menyecske örvendezve. Akkor megyek is.

Sietett is a folyosóra, ahol már várta az a másik.

— Hát most a szivességiért mit fizetek? — kérdi a magyar.

különböző iparosok, sőt gazdatiszteknek is előnyére válnának stb.

Jellemző a hosszúra nyújtott általános megjegyzésekben az a figyelmeztetés, hogy mindez nem azért lett elmondva, hogy a rajztanítók netán mellékkereset céljából maguk készítsenek mintarajzokat, mi természetesen azt a gyanút kelti, hogy a jó bécsi urak féltették a saját mintarajzaikat.

1806-ban a rajziskolák félévi kimutatásai már nem Bécsbe, hanem Budára voltak rendeltileg beküldendők. Érdekesek a félévi kimutatások is, melyekből kitűnik, hogy a rajziskolákat nemcsak iparostanoncok, hanem a normál iskola felső osztályának, a latin iskola és katonai nevelőintézet tanulói is látogatták, természetesen csak azok, kik erre kedvet és hajlamot éreztek; de így van ez az iparostanoncoknál is, mert ezek közül is csak azok látogatták, kik akartak, mert eleinte alig találunk 5—6 tanulót és csak később emelkedik ezek száma 20—50-re, sőt 1825-ben már 111-et is találunk, kik között a legtöbb kőműves (27), kőfaragó (11), asztalos (20), lakatos (8), bádogos (11), kocsi-gyártó (10), takács (7) stb.

(Vége köv.)

— Semmit.

— Nem kívánom én ingyen.

— De itt nálam csak birságot szokás fizetni, más pénzt nem fogadok el.

Ingatja a fejét a magyar, majd hirtelen fölüti.

— Hát akkor birságotjon meg — mondja a magyar sunyitva. Tudom én, hogy a törvényt nem csinálják ingyen.

— Mondja csak — szól most a bíró hirtelen — mért jöttek maguk ide elválni, hiszen tudták jól, hogy amint összeálltak, épen úgy szét is mehetek volna.

— Hiszen, tudtuk kérem, tudtuk, de ha cigánymódra széthuzódunk, hát nem lett volna meg az elválás törvényessége. Már pedig a magyar ember ahhoz van szokva. A bizony.

És a magyar nagyokat sunyitva huzódott ki az ajtón, szentül meg lévén győződve, hogy az elválása — törvényes.

— yard.

Napirend 1897. szeptember 2-án.

Naptár: csütörtök, szept. 2. — Róm. kath. Jusztius — Prot: Jusztius. — Görög-kel. (aug. 21.) Tádé — Zsidó: Elul 5. — Nap két 5 óra 5 perckor; nyugszik 6 óra 20 perckor. — Hold két délben; nyugszik este 8 óra 13 perckor.

Időjárás: hőmérséklet 23 Celsius fok meleg; légnyomás 755. — Kilátás a központi meteorológiai intézet jelzése szerint: derült, száraz, meleg 116 várható.

— (A pécsi polgári kerékpáros-egyesület) fűtekeversenyét folyó hó 4-én (szombaton) rendezi az egyesület helyiségében (sörház-utca 8. szám alatt.) A tekeverseny este 7 és fél órakor kezdődik; utána társasvacsora lesz és a nyerteseknek osztják ki a díjakat. Majd táncmulatság következik Korödi Károly zenéje mellett. A mulatságon a Polgári Daloskör is közreműködik s a társasvacsorán részvételi díj 1 korona, melyre nézve előjegyzéseket Valla Ferenc fogad el.

— (Kinevezés.) Gyika Emil, budapesti kir. törvényszéki joggyakornok a szigetvári járásbíróshoz aljegyzővé kineveztetett.

— (Egyházmegyei hírek.) Káin Ábel, abaligeti segédlelkész Gyulajóváncára helyezettett át. — Váradi (Vruttyák) Géza első osztályu tábori segédlelkész a szerajevói katonai lelkészi kerületben kineveztetett a 17. számú budapesti helyőrségi kórházhoz I. osztályu kuratússá.

— (Új anyakönyvvezető.) Csida Gyula, himesházai körjegyzőt Baranyamegye himesházai anyakönyvi kerületébe a belügyminiszter anyakönyvvezetővé kinevezte s őt a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbízta.

— (Szerződötetés.) Jesko Ariadnét, Jeskó Lajos pécsi evang. lelkész leányát, ki az országos szini akadémiát most végezte el, — Makó Lajos, a szegedi színigazgató, társulatához drámai szerepekre szerződötete.

— (Áthelyezés.) Bresztyenszky Dénes, járásbírósi irnokot, az igazságügyminiszter a kaposvári járásbíróshoz áthelyezte.

— (Szeptember.) Az ősz hónapja köszöntött reánk ma. Szeptember 21-ére jelöli a naptár az ősz kezdetét és így most már mindenki jól teszi, ha megvizsgálja, nem ette-e ki a forró nyár alatt a moly az őszi felöltőt. Bizonyos, hogy nem nagy ama halandók száma, akik szeretik az őszi évszakot, hiszen még azok is, akik elragadtatással tudnak beszélni azokról a szép őszi napokról, amelyek ritkán hiányoznak a valamirevaló novellákból,

azok is borzongást éreznek, ha a hagyományos őszi esőre gondolnak, a lucskos, sáros időre és a metsző hideg szélre. Jó szerencse, hogy szeptember még nem hordja magával mindezeket a kellemetlen dolgokat, bár esőben bőven lesz részünk. Falb, az ismert időjós legalább nedves szeptembert jósol, melyben kritikus napok is vannak. Falb jóslásai a következők: 1-től 5-ig: Eső, mely egyre növekszik. Azután rövid ideig száraz és szép idő. A temperatura aránylag mély. 6-tól 11-ig: A csapadék mindegyre és feltűnően növekszik. Körülbelül 9-én lesz a legnagyobb. Szeles időjárás valószínű. A temperatura, mely eleinte emelkedik, nemsokára ismét csökken. Szeptember 11-ike másodrendű kritikus nap. 12-től 16-ig: Ez a néhány nap feltűnően száraz és hideg. 17-től 20-ig: Eső. Az első napokban viharok állanak be jelentékeny csapadékkal, a mi mindenütt leszállítja a temperaturát. 23-tól 27-ig: Szeptember 26-ának, ennek az elsőrendű kritikus napnak a közleledtével ismét bővebb lesz a csapadék és eleinte viharok, később országos esők lesznek. A magas hegyekben hó. 28-tól 30-ig: A csapadék kevesebb lesz. A hőmérséklet emelkedik. Enyhe idő. — Ime ezeket jósolja a kritikus napok mestere. Tessék megfigyelni, igaz lesz-e!?

— (Egy gimnázium hitoktató nélkül.) Katonaságra, a miniszteri utazgatásokra, kvótaemelésre pénze van az országnak mindig. De azért olyan mintaiskolát, melyben sem a tanítók és tanárok, sem a tanulóifjúság semmi hiányt nem szenvednek, nem tud a magyar kormány mutatni. A szegzárdi gimnáziumban Gaál Sándor hitoktatót egyházmegyei hatósága felmentette állásától. A közoktatásügyi miniszteriumnál évek óta sürgetik, hogy a főgimnázium hitoktatóját méltányos fizetésben részesítsék, de a miniszter mindig azzal felelt, hogy csak 100 forint hozzájárulást adhat évenként, ezt az összeget is amikor kedve tartja, megvonhatja. Az egyházmegyei hatóság látta, hogy a miniszterrel nem tud boldogulni, felmentette a hitoktatót állásától s most kilátás van rá, hogy a szegzárdi főgimnáziumnak a következő tanévben nem lesz hitoktatója.

— (Új Tátrafüred) fürdővendégei létszáma e szezonban már meghaladta a 2300-at. A legújabbban kiadott s hozzánk is beküldött névsorban vidékünkéről azonban nem igen találunk vendégeket, egyedül Kann Ignác, kereskedő és neje Pécsről, tartózkodnak most a fürdőben.

— (Színészet Sásdon.) Bodroghy László szintársulata most Sásdon játszik a Társaskör helyiségében. Mint levelezőnk írja, a közönség igen pártolja társulatot, melynek kiválóbb tagjai Bodroghy és neje, továbbá Hegedüs, a társulat komikusa.

— (Katonai hír.) Magistrisz Miksa főhadnagy a 44-ik gyalogezredben mai nappal kezdődőleg a tartalékba helyeztetett át.

— (Szövetség a sztrájkra.) A sztrájkból élő izgatók csak tovább erőlködnek. Tegnap este a gyár-utca 7. szám alatti helyiségben egy csomó fuvaros, meg egy csomó kőműves gyűlést tartott s a sztrájkról folyt a szavakkal való handabandázás. A hangadók a kőművesek voltak, köztük Schmira

Károly, a kit különben a hatóságot képviselő Kovács Antal rendőrbiztos többször erélyesen is rendreutasított. A gyűlésen arról beszéltek, hogy ha a fuvarosok kivánságait nem teljesítik, ha azok nem kapnak bérfelemelést s a reggel hat órától esti hat óráig tartó munkaidő betartása nem biztosított: akkor — mivel erkölcsi kötelességük — a kőművesek is sztrájkolni fognak, hogy így szövetséges sztrájkjal szorítsák rá a munkaadókat kivánságaik teljesítésére. És kiküldtek egy tiztagu bizottságot, öt fuvarost és öt kőművest, hogy a főkapitányság közbejöttével tárgyaljanak a vállalkozókkal s kimondták, hogy — ha az egyezkedés nem sikerül — leteszik a malteros kanalat is, meg az ostort is s lássák a vállalkozók, hogy boldogulnak. Azok pedig nagyon is fognak boldogulni, mert a fuvaros-sztrájk ugyanis csak pár elégedetlen és félrevezetett ember munkája, a mit legjobban bizonyít az, hogy már Schmira és elvtársai sietnek a segítségükre és bátorítják őket, hogy be ne adják a derekukat. S így fuvaroz bizony a legtöbb pécsi fuvaros s ha az ember nem mer a kocsira felülni az izgága sztrájkolók utonállásától félve, felül az asszony, a mint megtette ezt Soós Istvánné asszonyom, kinek háza ablakait a Makár-utcában be is verték a sztrájkolók és revolverrel a szoknyája zsebében kísérte a napszámba fogadott kocist a munkára. Aztán meg a hadapródiskola építési vállalkozói lovat, embert egyképen küldhetnek Pestről s így a kőművesek se sokat érnének el a sztrájkjal s könnyen kenyér nélkül maradhatnak. Akkor bizonyára Schmira Károly, a ki — állítólag — többszörös háziur: fog nekik kenyeret adni!? A tegnap esti gyűlésen ez az individuum különben a sajtó ellen is kikelt s nos hát most a sajtó arra kéri Vaszary Gyula rendőrőrkapitány urat, hogy vegye elő jól ismert erélyességét és végre valahára járjon el az izgató firmákkal érdemükhöz képest. A kik izgatnak, a kik a békés munkásokat az uton támadják meg, a kik agyonveréssel fenyegetik a burzsoá vállalkozókat, a kik talán nem is illetékesek itt Pécsen s a mellé munkánélkül facérkodnak és a sztrájkból, a munkátlanságból élnek: azokat le kell tartóztatni s vagy átadni az ügyészségnek, vagy kitoloncolni a városból: s mindjárt vége lesz a sztrájknak, melyet ugyanis csak egy-két abból élő, dologkerülő izgató inszceniroz, erőlködővén mindenképen, hogy a munkásnépet megzavarja s most a munka idején, elvonja a dologtól s a téltre kitegye a nyomornak és a pénztelenségnek!

— **(Verekedés.)** Az éjjel vagy négy berugott suhanc véres verekedést produkált egyik nyilvános házban. Mire rendőrt hívtak a megfélemezésükre, három közülök megugrott, csak egy Sütő István nevű háziszolgát tartóztathatott le a rendőrség. A verekedő banda ellen most folyik a vizsgálat.

— **(Ellopott pénz.)** Kun János, magyarpeterdi lakosnak a házában vakmerő tolvaj járt a múlt héten. Behatolt az udvarkerítésen át az udvarba, onnan a házba s az ajtókat álkulcs segítségével felnyitván, egy szobában a szekrényt feltörte s onnan 127 frt készpénzt elemelt. A káros az esetet csak másnap vette észre s még eddig nem tudják, ki volt a vakmerő tolvaj.

— **(Villámcsapás.)** Szabó János, bakócai lakosnak a mezőn levő szénaasztagjába, zivatar alkalmával, lecsapott a villám. Az asztag a villámcsapástól tüzet fogott és porrá égett. A kár az ezer forintot meghaladja, ami azonban részben megtérül, mert a villámcsapás prédájául esett asztag biztosítva volt.

— **(Gyilkosság.)** Véres bűntény történt a hegyháti járáshoz tartozó Bánoson. Sebők János ottani lakost baltával agyonverte találták s a gyilkosság gyanuja Sebők Ferencre irányult. Sebők Ferencet le is tartóztatták és átadták a feltalált bűnjellel, az áldozat vérértől pirosuló baltával együtt, a sásdi járásbírósnak. A megilkolt hulláját felboncolták s eltemették. A további vizsgálatot már a sásdi járásbírósnak vezeti, honnan a gyanuba vett Sebők Ferencet, bizonyítékok híján egyelőre szabadlábra helyezték s most a nyomozást a gyilkosság ügyében kiterjesztett alapokon folytatják.

— **(Tolvaj a présházban.)** A patacsi és németüröghi szőlőhegyekben három présházat is meglátogatott valami jómadár. Bizonyára aztremélte, hogy nagyobb zsákmányra tesz szert, azonban csufosan felsült, mert egyikben sem talált valami érdemes ellopni valót. Hogy mégis ne legyen a fáradsága minden eredmény híján, Borján József, pécsi káptalani uradalmi kertésztől a patacsi szőlőkben levő présházból egy oltókest, Nemes József vincellértől egy tajtékipát, Hartmann János, németüröghi lakostól pedig egy kis aprópénzt vitt el. A nyomozás során egy gyanuba vett embert le is tartóztattak, a ki azonban tagadja a lopást s most a további vizsgálat feladata megállapítani, hogy ki volt hát a présházak tolvaja?!

— **(Megvert asszony.)** A hegyalja utcában ma reggel Babos Teréz cigányasszonyt egy régi haragosa megtámadta bent a lakásában és a fején több folytonossági hiányt ejtett. A megvert asszony amugy véresen futott a rendőrségre, a hol feljelentette a verekedő embert és sebéről orvosi láttelelet vétetvén fel, kérte az eljárást az ellen megindítani. Most majd a bíróság ad elégtételt a megvert asszonynak.

— **(Az örült Lotti.)** Az a szerencsétlen teremtes, Hernhut Sarolta, a kit az egész városban csak Lotti néven ismernek, ismét beszéltet magáról. Tegnap este a Ferencciek utcájában okozott rémületet úgy, hogy be kellett vinni a rendőrségre s most is ott tartják. A mindenkitől elhagyatott, szerencsétlen elmebeteg asszony ügyében a rendőrség most a gyámhatóságot keresi meg, hogy végrevalahára, szerezzenek neki egy zugot valahol, hol ápolás és felügyelet alatt tartathatják, mert különben nap-nap után okoz ilyenfajta rémületet, ha szabadon járni engedik.

— **(Szintársulatunk Ujvidéken.)** Ujvidéken Somogyi Károly szintársulata legutóbb színrehozta a Szultán, Piros bugyelláris, Öreg, Nebántsvirág című darabokat. A Szultán címszerepében kitüntette magát Leopold Franciska, Réthy Lina pedig jól adta Roxelanét. A népszínmű oszlopai Ligeti Mari és Perényi József. Somogyi Károly igazgató az »Öreg« c. vigjátékban mint színművész tüntette ki magát. A közönség nagy

közönyt tanusít az előadások iránt, de a »Trilby« bemutatóját mégis telt ház nézte. A címszerepet Angyal Ilka adta; Csiky László kitűnő Svengáli volt.

— **(Megcsipett tolvaj.)** Ritter Lipót olasz lakosnak az istállójából ellopták a falon egy szegen függő zseboráját láncsal együtt. A nyomozás megindulván a tolvaj után, Balatinác Iván, olasz lakos személyében meg is csipték azt s az ellopott órát és a láncot meg is találták nála. A beismerésben levő tettest feljelentették a járásbírósnak.

— **(A miért csendre intették.)** Heiszler János, paksi legény, egyik csendes este nagy nótázva járta végig az utcákat. Egyszer aztán találkozott Brukker Samuval és Benet Jakabbal a kik csendességre intették. Neki se kellett több; kirántott egy kést a zsebéből és azzal nekik rohanva, mindkettőt megszurkálta. A késelő legényt feljelentették a bíróságnak.

— **(Drága kukoricasütés.)** Szabó András, szaporcai lakosnak, tizéves hasonnevű fia kukoricát sütött az istálló tövében. Lobogott a tűz, melyet a kukoricasütéshez rakott s már szép pirosra is sütött egypár cső kukoricát, mikor egyszerre csak égni kezdett az istálló teteje. A szél rávitt egy égő szilánkot a tetőre és az csakhamar lángba borult. Az égő istállóról tüzet fogott a szomszéd Dakad János pajtája is és az is leégett. Az összes kár vagy 300 frtot tesz ki. Ilyen drágán fizette meg a kukoricasütést a kis Szabó András s az általa ilykép gondatlanságból okozott tűz ügyében most a bíróság vezeti a további eljárást.

— **(A pénztárca jubileuma.)** A napokban lesz ötven éve, hogy a pénztárcát feltalálták. Azelőtt a legprimitív módon rejtették el a pénzt régi harisnyákban vagy övekben, melyeket a test köré kötve hordtak. A Wertheim-kasszát igen gyakran a szalmazsák pótolta igen előnyösen, de csinos és elzárható pénztárca, melyet a zsebében hordhat az ember, csak 1847 óta létezik, amikor Hene könyvkötősegéd Amszterdamban az első e fajta csinos jószágot készítette. A félszázad alatt, mely azóta lepergett, a pénztárca ezer változáson ment keresztül és számos alakot öltött, ami pedig az anyagát illeti, nincs az állatvilágnak egyetlen tagja, a melynek bőréből pénztárcát már ne készítettek volna.

— **(Örmény papok magyar fogóságban.)** Szegzárdon a minap — a mint meg is irtuk — két örmény papot tartóztattak le, kik perselylyel a kezükben házról-házra jártak kéregetni. A rendőrség a két gyanús embert vállatóra fogta, de a kihallgatásnak semmi sikere sem volt, mert Szegzárdon nem akad ember, a ki örményül tudott volna. Annyit azonban megértettek a rendőrségnél az idegenek beszédéből, hogy az egyiket Benjamin Iliának, a másikat pedig Georgiosz Iliának hívják. A szegzárdi rendőrség átadta a foglyokat az odavaló törvényszéknek, ez pedig a budapesti büntető törvényszékhez kísértette őket, mert nem volt örmény tolmácsa. Ott végre elmondhatták, hogy mi járatban vannak s merre van hazájuk. A vizsgálóbíró hallgatta ki őket Cselingerián Jakab hirlapíró tolmácsolása mellett. A két Ili elmondotta, hogy ők az

örmény zavargások folytán árvaságra jutott gyermekek számára gyűjtenek s igazolásukra egy nagy pecsétű okmányt mutattak föl. A vizsgálóbíró a két örmény papot fogva tartja mindaddig, a míg az okmány hiteles voltáról meg nem győződik.

— **(Mire jó a biztosítás.)** Jellemző s kifogyhatatlan tűzkrónikának érthető magyarázata ez a kis párbeszéd, amely nem kis kellemetlenséget okozott egy falusi gazdának.

— Mikor gyün kend a buzámot csépelni? szólit meg egy cséplő munkást.

— Csépelni? Hiszen megégett a héten a kend buzája.

— Meg ám a — rosszabbik kazal . . . Amiről tudomást szerezvén a hatóság, megindította a vizsgálatot a »praktikus« gazda ellen.

— **(Kedélyes váltóhamisító.)** »Csak hideg vér és elegancia!« Ezt a mottót követte egy vasalt nadrágot és divatos szabásu kabátot viselő — nem írjuk, hogy »uri« — ember, ki azt a mindennapi cselekedetet követte el, hogy egyik közeli város pénzügyéhez váltót nyújtott be. Az igazgatónak azonban feltűnt az egyik zsiráns aláírása és fel is hívatta magához.

— Ön irta alá ezt a váltót? Vagy adott-e valakinek megbízást, hogy ezt aláírja?

— Nem.

Felhívatta ezután a váltó benyújtóját is, a ki a legnagyobb nyugalommal jelent meg az elegáns helyiségben, — a hol kérdőre vonták.

— Az illető kijelentette, hogy nem ő irta alá ezt a váltót — mondotta az igazgató.

— De megbizott, hogy a nevét odafirkantsam. Csekélység az egész — volt a lakónikus válasz.

— Azt is kijelentette az illető, hogy nem adott önnek megbízást.

— Ha nem akarják leszámítani a váltót, úgy tessék visszaadni.

— Nem adjuk vissza, ha előttünk sajtókezüleg ki nem huzza ezt a nevet.

— Nem teszem.

— Akkor jegyzőkönyvet veszünk fel, váltóját pedig az ügyészségnél kapja meg.

Az elegáns ur tollat ragadott, vastag huzásokkal kitörölte a nevet — és gyöngyöden elpirulva távozott.

— **(A vagyon.)** Sebes hajtásért ítétek ma el egy falusi atyafit tiz forintra. Mérgeesen mozgatta a szemöldökét az ember.

— A ló nem bivaly. Azért van, hogy szaladjon.

— Ne feleseljen. Tiz forint, punktum. Van-e vagyona?

Erre nagyot villant a szeme az embernek:

— Azt ugyan nem találják meg soha . . .

— No, ne huzzon ujjat a törvénnyel, mert baj lesz.

— Mért huznék? Nem huzok én . . .

Nem is találják, ha mondom . . .

— Miért?

— Miért? Mert — nincs.

— Akkor leüli a tiz forintot . . .

— Ugy is jó lesz . . .

Ávult pénzeket érmekeket, régi tallérokat és ezüst huszasokat, mint mindennemű régiséget készpénz mellett a legmagasabb árban avagy cserében, más tárgyak ellen vált be **SCHÖNWALD IMRE** ékszerész Pécsset Király-utca (Hattyu-épület.)

Művészet, irodalom.

○ **A „Zenélő Magyarország“** zongora zenemű folyóirat szeptember 1-sői XVII. füzeté következő érdekes zenemű ujdonságokat közli: I. Orbán Árpád »Késő estig nyitva van az ablakom« című szép magyar dalt. II. Grieg Eduard »Áse halálát« a »Peer Gynt« ciclusból III. Kenedy H. »Találkozunk, nem bucsuzom« rendkívül szép dalát zongorakísérettel. IV. Greizinger Iván »Emléklap Margitnak« című salondarabját és végül V. Yradier »Fehér galamb« (La Paloma) spanyol serenádét magán hegedűre. Minden füzetben ily gazdag tartalommal jelenik meg a ma már oly közkedvelt zenemű folyóirat. Egy-egy füzet mindenkor 10 oldalon a legszebb s legsikerültebb divatos zeneujdonságokat hozza — negyedévben a füzet 60 oldal zeneművet ad 1 frt előfizetésért. Előfizethetni a folyó évnegyedre csakis a »Zenélő Magyarország« kiadóhivatalában Budapesten, VI. Csengery-utca 62. a. honnan mutatványszámot kívánatra ingyen és bérmentve küldenek.

gondolatai között nincsen összefüggés. És végre a ki rangján felül öltözködik, nevetségessé teszi magát a világ előtt. A rövidlátó férfiak, kiknek nincs hatalmukban a lélek és a szív kincsét az első pillanatra felismerni, azon szokást követik, hogy először a külsőre fordítják figyelmüket és aztán ítélnék.

»Minden csak hiuság!« — mondá Salamon, a zsidók Sokratese, ki pedig temérdek feleségének körében elég studiumokat szerezhetett magának e téren s ennél fogva competens bírónak fogadható el. Régen mondá ezt, de még ma is actualis. Köteteket lehetne írni a hiuságról, úgy annak káros következményeiről, szomorú és nevetséges oldalairól; de a ki mindezt le akarná írni, az elmondhatná, hogy az emberi nem egész történetét, Ádamtól a legutolsó időkig részletesen meg akarja írni, — mi ugyan kissé nehéz dolog lenne.

Bármily szép legyen valamely nő, soha sem elégszik meg azzal, mit a természettől kapott és veleszületett bájait mindenféle mesterséges módon iparkodik növelni. E törekvésnek eredményei azok a különféle segédeszközök, melyekkel a nők »szépségüket« emelni és azt előállítani iparkodnak.

Mindenesetre legszebb volt a nő a maga természetességében, Éva a paradicsomban. Testi bájai és ártatlanságának nymbusa volt az öltöny, melyben járt. Midőn ez utóbbi elenyészett, hiányát kezdte érezni oly valaminek, a mi legalább részben még férje, Ádám előtt is elfedezze; ekkor esett tekintete a fügefá leveleire, ezekből font övet magának és kötő derekára, mi bár sokat eltakart Ádám elől, de legalább a remény színével

számtalan körülmény tekintetbe veendő, — a ruha és anyagának megválasztása nagy elővigyázatot igényel, mert tapasztalás tanítja, hogy nagy hasonlatosság létezik a ruha és viselője között. Jól meg kell választani a kelmét, annak színét, mintáját és ezt a legnagyobb elővigyázattal összhangba kell hozni a természettel, polgári állással és a korrallal.

A kedvenc szín gyakran a jellem tükrö. A vidám, fürge déliek előszeretettel viseltetnek a rikitó és egymástól elütő színek iránt, a hideg észak komoly női, a színek összhangzatát kedvelik. Az erélyes és magabíró nő, örömmel viseli az élénkebb színű ruhát; a világ zaját kedvelők a legkiáltóbb színeket használják; a szerény és érzékeny kedély a setétebb színek iránt bir vonzalommal. Komoly foglalkozást üzők, szomorú kedélyűek és korosabb nők a setét, fekete, vagy barna színeket tartják hozzájuk legjobban illőknek. Az öröm, remény és boldogság tulajdonosai a világos, fehér, zöld, kék és rózsaszínűt kedvelik. Néha azonban a divat oly szint választ ki uralkodóul, mely a különböző izléseket megszünteti. Vannak oly színek, melyek kicsiny és sovány, mások ismét, a melyek erőteljes és viruló kinézést kölcsönöznek. Ha e színek az arccal jól vannak összeegyeztetve, viruló, ellenkező esetben beteges lesz e szint viselő kinézése.

Nem kevésbé fontos a minta megválasztása, mely a kelmét disziti. Az a kérdés, hogy nagy vagy kicsiny virágu, erősen színezett, vagy egymásba folyó, kockás, vagy csikos minta-e a célszerűbb? Csak magas nőknek kell nagy kockájú, vagy nagyobb mintát választani, mert csak náluk lesz ezáltal a siker elérve. Kicsiny mintájú, egyszínű kelme kicsinynek és nagynak egyaránt jól áll.

○ **Az Olcsó Könyvtár új sorozata.** A Gyulai Pál szerkesztette kitűnő vállalat új, olcsó folyamából, ismét néhány értékes kötet látott világot. A 321—22. szám Kochanovszkyné, a kitűnő orosz elbeszélőnek egy poétikus, bájos elbeszélését foglalja magában, melyet Szeretett címmel Timkó Iván jól fordított magyarra. A 323—25 szám Poole János klasszikus vigjátékát, a Pry Pál-t közli, melynek mesteri fordítása még a bodogult Csiki Gergely munkája; a kotnyeles angol története olvasva is pompásan mulattat. A 326. szám Andersen örök szép regéinek egy nagyoknak és kicsinyeknek egyaránt élvezhető kötete: Képeskönyv képek nélkül. A további öt szám a magyar drámairodalom két sokat említett irodalomtörténeti nevezetességű terméke; a 327—29. szám ugyanis Gombos Imre romantikus szomorujátékát, az Esküvést nyújtja, míg a 329—31. szám Szentjóni Szabó László eredeti és sok tekintetben ma is értékes Mátyás királyát. Pulszky Ferenc becses történelmi essayje a Martinovics és társai (332. szám) szépen és alaposan megírt voltával kitűnően szolgálja az irodalmi oktatásnál segédkönyvül minden rendű ifjúságunknak. A 337—338. számok Forster-Arnold Florence tollából egyetlen teljes életrajzát közlik Deák Ferencnek az angol történetírás mélyreható, széles látókörű szellemével hatolva be a nagy államférfi alkotásaiba. Végül a 338—40. szám Bessenyei Györgynek pompás és bizony ma is akármelyik színpadunkon elkelhető vigjátékát, a Philosophust közlik, melyhez Gyulai irt tájékoztató

és a szerző irodalomtörténeti érdemeit méltató bevezetőt. Ha még mngemlitjük, hogy az új sorozat egy-egy száma 10 kr., szívesen ajánljuk a pártolásra érdemes vállalatot.

○ **Az „Egyetemes Könyvtár“ új kiadványai.** A Gross Testvérek kiadásában Győrött megjelenő »Egyetemes könyvtár«, mely az irodalom minden ágából közöl értékes és hasznos olvasmányul szolgáló műveket, valóban lézagot pótol könyvpiacunkon, ismét három értékes művel gazdagította irodalmunkat. Az egyik a könyvtár 83-ik számaként megjelent »Személy« (Un Caprice), Musset Alfred bájos, költői szépségekben gazdag egyfelvonásos vigjátéka, melyet eddig sajnálattal nélkülöztünk nyelvünkön, s melyet Zoltán Vilmos fordított franciából magyarra, nagy gondal visszaadva az eredetinek nyelvbéli szépségeit is. A 10. kr. áru csinos füzetet melegen ajánlhatjuk a drámairodalom minden barátjának. Az »Egyetemes Könyvtár« 84—85. kettős füzetét »Galotti Emilia«, Lessing G. E. világhírű ötfelvonásos tragédiája képezi, melyet szintén Zoltán Vilmos fordított le nagy műgondal. Az igazi irodalmi értékkel bíró mű fontos tanulmányi segédeszközül szolgálhat a tanuló-ifjúságnak is. A kettős füzet ára 20 kr. Megjelent két-két kettős füzetben a 86—89. szám is, Boisgobey érdekes francia regénye: »A bűn ösvényén« Ballangó (Benedek Árpád) szép fordításában. Az Egyetemes Könyvtár egyes számai kaphatók Győrött a kiadóknál s minden könyvkereskedésben. A könyvtárra, melynek havonként kétszer jelenik meg egy

egy füzet, elő is lehet fizetni. Előfizetési ára egy évre 2 frt 40 kr., félévre 1 frt 20 kr., negyedévre 60 kr. Egy füzet ára 10 kr.

Törvényszék.

§ **A gyilkos büntetése.** Gyilkosság büntetével vádolt *Mirkovics Lázó* előtt, ki a mohácsi szigeten lelőtte a szomszédja fiát, *Kraul Jánost*, ma hirdették ki a királyi tábla ítéletét. A királyi tábla helybenhagyta a kir. törvényszék által a gyilkosra mért tizenkétévi fegyházbüntetést. Az elítélt most már az utolsó fórumhoz, a királyi Curiához felebezett.

§ **Sötét bűn.** *Papp Zsuzsanna*, oszrói fiatal leányzó, mikor egy tiltott viszony következményét előre látta, mindenáron szabadulni akart a szégyentől. És szabadult is, erőszakos módon előlvén méhmagzatát, melyet aztán a temető árkába ázott el. Mikor azonban sugdosni kezdtek róla, hogy a leány milyen sötét bünt követett el, akkor felásta az árokból és házuk udvarán földelte el; majd mikor már a törvényszék is beleszólt a dologba, onnan szépen előadta, hogy az orvos urak megvizsgálják. A sötét bünt azonban *Niklai Katalin* férj. *Zsigmond Józsefné*re, majd *Szöke Józsefné*re akarta háritani, hogy azok tanácsolták neki, hogy mikép meneküljön a szégyentől, illetve segédkeztek a sötét bűn végrehajtásánál. A kir. törvényszék mindhár-

A szorgalom e tekintetben is roppant előhaladást vitt véghez; főleg a szint és a kelme mintájának változatoságát illetőleg oly nagyszerű és sokféle készítmények vannak, hogy alig lehet közülök választani.

Az előkelő izlésnek jele, ha valaki tudja, mikor, hogyan öltözködjék, hol milyen ruhát viseljen. Finom nő nem jár az utcán, a tömeg közt lármás, feltűnő ruhákban, hogy ismeretlenek bémész tekintetét vonja magára, hanem otthon házi körében, a saját társaságában, hol mindenki tudja, kivel van dolga, kacérkodhatik az élénk színekkel, festői, extravagáns, csillogó mezzel. Otthon pompázik abban, a mit a kétes elegancia az utcán közszemlére állít ki.

Szóljunk még valamit a ruha szabásáról is. A hosszú ruha méltóságos és komoly színezetet kölcsönöz és mindenkinek jól áll, természetesen, ha a hosszúság túlságba nem vitetik. A rövid ruha bizonyos gyermekséget, naivságot tüntet elő. A magas ruhát, a sötét szint kedvelő, komoly nők viselik, a kivágott ruha iránt a csinos, ifju és vig kedélyű nők viseltetnek előszeretettel.

Természetes, a ruha szabásához a természetnek és az alaknak is van beleszólása. Míg a nyulánk, karcsu termetet fejedelmivé alakítja az egyszerű derék, addig a finom kis alak bájait, az idres-bodros francia divatu toilette emeli ki. Erős termetű nők tartózkodjanak mindkettőtől és válaszsának valami középutat, olyan alakítást, a mely inkább takar, mint kiemel. Visszataszító a nagy archoz piciny és a kicsike archoz óriási kalap, élénk kolorit, avagy a tompaszín, ha nincs a maga helyén alkalmazva.

A nő bármily rangban született legyen, már csak azért, mert nő, legyen mindenkor arisztokrata. Keresse

mindenkor a legszebbet, legtökéletesebbet, legkiválóbbat, legnemesebbet. A fiatal leány, mielőtt az utcára lép, szenteljen öt-tíz percet arra, hogy toilettejét kritikai szemmel megbírálja, ne maradjon egy gomb se gombolatlan, egy fodor se felakadva, minden csakis a maga helyén, fátyol, hajfürt kifogástalan rendben; keztyű, cipő sohase legyen kopott. Épp ezért nem megrovandó az a kisleány, ha a leányok szívesen időznek a tükör előtt.

Ismerni kell magukat és meg kell tudni becsülniök a természet adományát. Csak nézzenek a tükörbe, hogy minden legkisebb hiba vagy hiány szemükbe tűnjék. Inkább maguk vegyék ezt észre, mint az utcán egy idegen, ki nem késik gunyosan végig nézni rajtuk s hamis fogalmat alkotni magának fölöttük.

A rendetlen toilette a kiválóság hiányát feltételezi, a rosszul választott forma vagy színek izléstelenségről tanuskodnak. Senki se kösse magát egy színhez, mert a világitás a legkedvezőtlenebbnek gondolt szint is jóhatásúvá tudja tenni. Ne a divat után induljon a nő, tanulmányozza előbb arca, alkata sajátosságait és azután kész programmal menjen vásárolni, mert kétségtelen, hogy egy nő megjelenése alkalmával annál kellemesebb vagy kellemetlenebb benyomást gyakorol, minél izléesebb és csinosabb öltözéket visel, vagy minél inkább nélkülözi öltözéke e tulajdonságokat. Egy jó viszonyok között levő nő, ha saját hibájából rosszul álló ruhát visel, a restség, rendtelenség vagy a fősvénység bizonyítványát állítja ki magáról. Azon nő, ki egyik túlságból a másikba esve, majd rendkívül kikeresett öltözékben jelen meg, majd meg hanyagul rendezett öltönyt visel, elárulja, hogy

mukat vád alá is helyezte s ügyükben ma tartották meg a végtárgyalást. A mai végtárgyaláson azonban a másod és harmadrendű vádlott büntelensége kiviláglott és csak Papp Zsuzsánnát találta a sötét bűn elkövetésében bűnösnek a pécsi klr. törvényszék s ezért hathavi börtönre ítélte. Az elítélt megnyugodott az ítéletben s így az jogerőssé is vált.

TÁVIRATOK.

— **A király utazása.** (A „P. F.” eredeti távirata.) Királyunk tegnap Ischlből Bécsbe utazott. Bécsből a király Bolfras és Paar főhadsegédek kíséretében a morvaországi hadgyakorlatokra Bisztriere utazott.

— **Jubiláló altábornagy.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) Probst altábornagy, a 12-ik hadtest parancsnoka, tegnap ülte meg Nagy-Szebenben 40 éves szolgálati jubileumát.

— **Badeni egyezkedik.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) Badeni osztrák miniszterelnök ma megkísérli a jobboldal vezetőivel egyességet kötni, ami ha sikerül, akkor a Reichsrathot összehívja.

— **A német kancellár lemond.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) Hohenlohe, német birodalmi kancellár a Vilmos császárral történt konfliktusa miatt októberben lemond.

— **Vérengző bucsusok.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) A temesmegyei Vizma községben a bucsusok két csendőrt halálra vertek.

— **Beteg főudvarmester.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) Szapáry Géza gróf, főudvarmester betegen fekszik, de katasztrófától nem tartanak hozzátartozói.

— **Bűnvádi feljelentés egy miniszter ellen.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) Kassics Péter, volt honvédelmi miniszteri tanácsos, Fejérváry báró honvédelmi miniszter ellen bűnvádi feljelentést tett párbajra való kihívás miatt.

— **Az elbocsajtás következménye.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) Deschán Akhill, volt temesi alispán, kit hivatalvesztésre ítélték, ennek következtében búskomorságba esett.

— **A nyaraló özvegy trónörökösne.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) Stefánia özvegy trónörökösne a déltiroli Mendel-szorosban nyaral. Igen jól érzi magát a kellemes vidéken.

— **Öngyilkos panamista.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) Camille Richard, panamista francia képviselő, Marseille és Páris közt föbe lőtte magát.

— **Kémnek nézték.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) Wiegand Gusztáv, lipcei egyetemi tanárt, hogy a román kongresszusra utazott Csákigorbón kémnek nézték és tévedésből letartóztatták.

Hirdetések.

Uj ház,

mely **13 kamatot** hoz, kedvező feltételek mellett azonnal eladó

☛ *Bővebbet a kiadóhivatalban.* ☛

Hirdetések jutányos áron vétetnek fel kiadóhivatalunkban.

Csődtömeg-eladás.

Krausz Dávid csődtömegválasztmányának f. é. augusztus hó 25-ik napján tartott ülésében hozott határozat folytán közhírré teszem, hogy **vagyonbukott Krausz Dávid** pécsi be nem jegyzett kereskedő csődtömegében **Pécsett, Király-utcza 47. sz.** házában levő üzleti helyiségben a csődleltár 9—10, 23—25, 37—317, 319—322, 324—925, 981—986, 990, 991. tétele alatt **7534 frt 53 kr. beszerzési árral és 2178 frt 80 kr. becsértéssel** felvett rőfös- és rövidárak, üzleti felszerelési tárgyak, ugy az ugyanott a csődleltár 929—980. tétele alatt **499 frt 10 kr. beszerzési árral és 138 frt 20 kr. becsértéssel** felvett áruk, végül ugyanott a csődleltár 3—8, 11—12, 26—36, 318, 323, 926—928. tétele alatt **722 frt 77 kr. beszerzési árral és 311 frt 70 kr. becsértéssel** felvett áruk és az üzleti felszerelési tárgyak **zárt ajánlati tárgyalás útján eladatnak.**

Ajánlat mindhárom tömegre külön-külön adandó be, de egy ajánlati kérelembe is foglalható, ugy azonban, hogy abból mindhárom tömegre tett ajánlat kivehető legyen.

Ajánlattevő tartozik ajánlatához a tömeg becsértékének 10%-át, tehát 217 frt 88 krt, illetve 13 frt 82 krt és 31 frt 17 krt bánatpénzül mellékelni.

Az ajánlatok **Dr. Deutsch Antal** ügyvéd tömeggondnoknál (Nepomuk-utcza 5. sz. a.) nyújtandók be legkésőbb **1897. évi szeptember hó 7-ik napjának déli 12 órájáig.** Később benyújtott ajánlat figyelembe nem vétetik.

Az ajánlatok felett a választmány **1897. szept. hó 7-én** d. u. 5 órakor szabad belátása szerint határoz és jogában áll valamennyi ajánlatot is visszautasítani. A kiknek ajánlatát a választmány nem fogadja el, azoknak a bánatpénz vissza fog adadni.

A kinek ajánlata elfogadtatik, tartozik a megajánlott vételárat készpénzben tömeggondnok kezére az értesítéstől számított 24 óra alatt lefizetni, mert ellenkező esetben bánatpénzét a tömeg javára elveszti és a fent felsorolt áruk kárára és veszélyére uj eladásra bocsáttatnak. Tartozik továbbá a vétel után járó bélyeg- és jogilletéket sajátjából fizetni.

Vevő tartozik a megvett ingókat a vételár lefizetése után **48 óra** alatt átvenni, azonban sem a tömeg, illetve tömeggondnok, sem a választmány a leltár helyessége, az áruk minősége és mennyisége tekintetében szavatosságot nem vállal. Ha a vevő az árut a csődtömeg által birt bolthelyiségben árusítaná el, ugy köteles a **280** frtot kitevő évi bérösszegnek az illető időszakra f. é. november hó 1-ig eső részét a tömegnek visszatéríteni.

Ajánlattevők ajánlataikban megjegyezni tartoznak, hogy fenti feltételeket ismerik s magukat azoknak alávetik.

A csődleltár alulírott tömeggondnoknál (Nepomuk-utcza 5. sz. a.) naponként d. e. 9—12 óráig és d. u. 3—5 óráig, az áruraktár pedig előzetes jelentkezésekre tömeggondnok közbenjöttével szintén megtekinthető.

Kelt Pécsett, 1897. évi augusztus 27-én.

Dr. Deutsch Antal

ügyvéd,
mint vb. Krausz Dávid csődtömeggondnoka.

The Continental
Bodega Company.
Valódi hamisítatlan
külföldi borok

- Portbor.
- Sherry.
- Madeira.
- Marsala.
- Malaga.
- Tarragona s. a. l.
- Legjobb
- bevásárlási forrása

Raktár:
Pécsett:
Berecz Károly,
Reeh Vilmos özv.,
Nick A. K. uraknál.

Dombovárott

Szabó József

úr szállodájában.

TAIZS JÓZSEF

Pécsett,

Mária-utca 1. szám a királyi tábla átellenében.

Könyvnyomda, könyvkötészet, nyomtatványraktár, papirkereskedés.

Ajánlja a kor igényeinek megfelelő berendezésü

könyvnyomdáját

nagyobb művek, folyóiratok, körlevelek, számlák, falragaszok, meghívók, tánczrendek, hivatalos és gazdasági táblázatok, részvények, alapszabályok, névjegyek, stb. stb. elkészítésére.

Könyvkötészete

fel van szerelve papirmetsző sodronyfűző, perforirozó, számozó, aranyozó stb. géppel, melyek segítségével a legegyszerűbbtől a legdiszesebb munkáig minden elkészíthető.

Nyomtatvány raktárából

körjegyzői, papi és ügyvédi nyomtatványok jó papiron olcsó árért kaphatók.

Papirkereskedésében

Kuhn-féle **író-tollak** nagy választékban.

Különféle levélpapírok. (Röntgen-féle sugaraknak ellenálló, kerékpár-jelvényes stb.)

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.